

UMETNOST IN DRUŽBA

Umetnost ob starodavnih romarskih poteh. Ikonologija

Mentorica:	Judita Krivec Dragan , prof. umet. zgod. in soc., višja kustosinja, članica mednarodne zveze likovnih kritikov AICA. Avtorica oddaj o likovni umetnosti Podoba podobe na TV Slovenija, avtorica recenzij za kataloge, revije in knjige o umetnosti. Nazadnje zaposlena kot svetovalka za področje vizualnih umetnosti na Ministrstvu za kulturo.
Kdaj in kje:	PONEDELJEK, 14:00 do 15:30 Univerza za tretje življenjsko obdobje, Poljanska cesta 6, dvorana
Prvo srečanje:	ponedeljek, 5. oktober 2026, ob 14. uri
Mesečni prispevek:	25,00 €

OKVIRNA VSEBINA

Umetnost in življenje ob starodavnih romarskih poteh – razvoj sodobne Evrope

Srednjeveške romarske poti so bile od nekdaj pomemben del verskega, gospodarskega in kulturnega življenja v Evropi in neke vrste infrastrukturna povezava širšega evropskega in njenega obmejnega prostora. Romarska središča, kjer so se razvile tudi vse gospodarske, finančne, kulturne, umetniške, socialne in druge dejavnosti, so omogočila razvoj zelo razvejanih poti in manjših centrov ob njih čez vso Evropo in del Orienta. Romanja so daleč presegala le verske zadeve, saj so skozi stoletja pomembno oblikovala ali vsaj sooblikovala razvoj našega sodobnega sveta v skoraj vseh vidikih delovanja družbe. Vsebine programa zato niso le velike katedrale v najbolj znanih starodavnih romarskih središčih (med najslavnejšimi: Sv. Jakob v Composteli, Sv. Peter v Rimu in kraj Kristusove smrti v Jeruzalemu), temveč tudi številne druge, predvsem pa povezava fenomena romanja z razvojem moderne Evrope.

Izbrana poglavja iz ikonologije (s poudarkom na evropski umetnosti)

Ikonologija je znanstveno zasnovana disciplina v likovni umetnosti, ki umetnine ne le opisuje (po temi, motivu, postopku, namenu), temveč jih tudi interpretira. V starejših obdobjih se ključ za razbiranje skritih sporočil najpogosteje skriva v antični mitologiji in literaturi, verskih besedilih, na Zahodu v Svetem pismu, v svetniških legendah in liturgičnih besedilih, v zgodovini, sočasni literaturi in ljudskem pripovedništvu. Pri razbiranju podob moderne in sodobne umetnosti potrebujemo še dodatna vedenja in znanja, med drugim urbane mite in legende ter nove teorije o družbi, upoštevati pa moramo tudi povsem drugačen status umetnika kot ga je ta imel skozi vso zgodovino. Nove ugotovitve pogosto spreminjajo tudi stare poglede na umetniške stvaritve in razkrivajo prej nepoznana dejstva o avtorju, prostoru in času, v katerih je ustvarjal. S tem pa tudi pogled na preteklost.

CILJI

Pridobivanje dodatnih védenj in znanj s področja umetnosti, ki niso pomembna le za estetski užitek ob podobah, temveč nas učijo razumevanja likovnega jezika. Pri tem imajo osrednjo vlogo simboli, barve, kompozicija, prostor in svetloba. Šele sposobnost razbiranja teh skritih sporočil nam omogoči celovitejše razumevanje likovne umetnine, v njej zmoremo (o)živeti, kdaj tudi pobegniti od naporne stvarnosti. Dulce cum utile – pomemben del izvajanja programa je tudi obisk razstav, muzejev in galerij, pogovori in izmenjava mnenj.

Glede na ugotovitve, ki jih prinaša naš čas z vsemi sodobnimi raziskovalnimi postopki in orodji, potrebujemo za večplastno razumevanje sveta in objektivnejši pogled nanj (tako na aktualni trenutek kot na preteklost) nova spoznanja, seveda skozi občutljiv pogled umetnika. Pri tem ni pomembno le iskanje prave »slike«, temveč

predvsem kreativen, lahko tudi zabaven pristop do »ponovnega« odkrivanja sveta umetnosti, za katerega mislimo, da ga poznamo, vendar ga odkrivamo vedno znova.

METODE DELA

Predavanja in interpretacije ob bogatem slikovnem gradivu, kjer upoštevamo mnenja in predloge udeležencev. Vsebine dopolnjujejo obiski kulturnih ustanov in debate »in situ«, seveda v okviru osrednje teme, to je povezanost ali soodvisnost družbe in kulture oz. umetnosti. V program vključujemo tudi dogodke, ki vnaprej niso bili predvideni, a se ob svojem pojavljanju izkažejo kot smiselna nadgradnja teoretičnega dela v predavalnici. Pomembni so obiski različnih kulturnih dogodkov in prizorišč, ki včasih presegajo zgolj razstave ter srečevanje s predmeti (na primer izdelki umetne obrti ter knjižne izdaje, revije in razglednice). Predvideni so tudi občasni pogovori z zanimivimi sodobnimi ustvarjalci.

UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI ZA PRIPRAVO PROGRAMA

Gradivo mentorice, sicer pa vsi temeljni avtorji s širšega obravnavanega področja, med drugim Theodor W. Adorno, H. H. Arnason, Rudolf Arnheim, Walter Benjamin, Ernst Bloch, Francesco Bonami, Germano Celant, Jean Clair, Michel Foucauld, Boris Groys, René Huyghe, H. W. Janson, Norbert Lynton, Luc Menaše, Jure Mikuž, Edward Lucie Smith, Jack Zipes in drugi avtorji.

Slikovno gradivo: Wikipedia, Britannica, javne fototeke muzejskih zbirk (z dovoljenjem uporabe), lastno gradivo, za filme zlasti t.i. Napovedniki (IMDb).